

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI
ANDIJON MASHINASOZLIK INSTITUTI**

**«YUK KO‘TARISH TRANSPORTLARI, TRANSPORT MASHINALARI VA
MEXANIZMLARI»
FANIDAN**

Xarakatlanish mexanizmi.
mavzusida

TAQDIMOT

Tuzuvchi: “UTF” kafedrasi ass. H.Baynazarov

REJA:

- 1. Harakatlanish mexanizmi va turlari**
- 2. Yurituvchi g`ildiraklar bilan jihozlangan harakatlanish mexanizmlari.**
- 3. Yurituvchi g`ildirakli mexanizmlar harakatlanishiga qarshilik qiluvchi kuchlarni aniqlash.**

1. Harakatlanish mexanizmi va turlari

- Xarakatlanish mexanizmi ko`tarilgan yuklarni ko`tarish mexanizmi yoki kran bilan birgagorizontal tekislik bo'yicha eltishga hizmat qiladi. Masalan, ko`priki kranda ko`tarish mexanizmi o`rnatilgan aravani kranni ostavasi bo`lab yoki kranni o`zi o`rnatilgan bin obo`ylab xarakatlantishda.

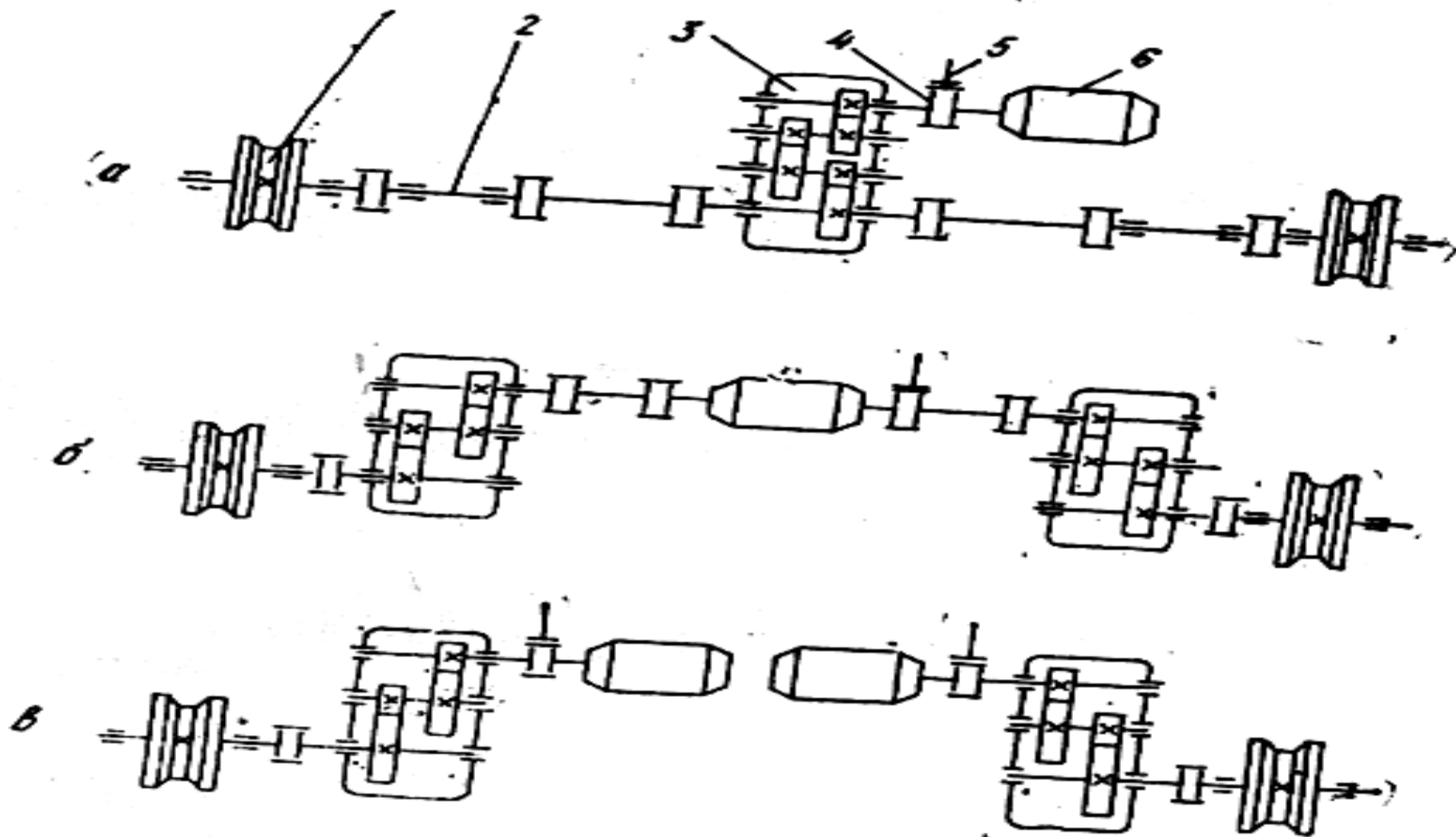
- Yuk ko`tarish mashinalari yuritmasi bo`yicha dastaki va mashnali bo`ladi.
- Harakatlanish mexanizmlarining joylashishi bo`yicha xam ikki turga bo`linadi:
 - - yurituvchi g`ildiraklari aravacha yoki kran ko`prigida joylashgan harakatlanish mexanizmlari;
 - - arqon yoki zanjir tortqili harakatlanish mexanizmlari.

2. Yurituvchi g`ildiraklar bilan jihozlangan harakatlanish mexanizmlari.

Bunda kran va kran aravachalari yurituvchi g`ildiraklar ustiga o`rnatiladi.

Yuritma bilan ulangan, g`ildiraklar yurituvchi g`ildiraklar deb, qolganlari esa yetaklanuvchi g`ildiraklar deb yuritiladi.

Harakatlanish mexanizmlari sxemalari 5.1 rasmda keltirilgan.

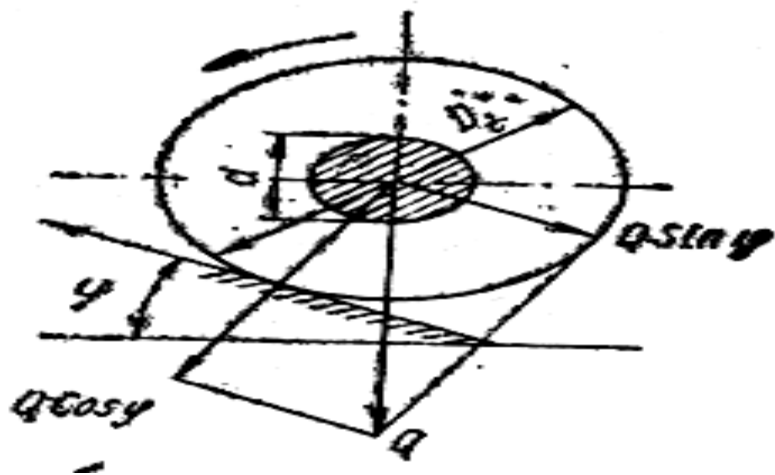
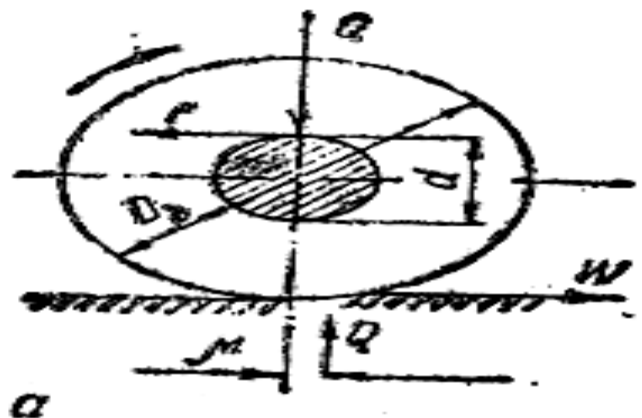
Transmission valli markaziy yuritmal harakatlanish mexanizmi sxemalari

a – sekin yuruvchi; b – tez yuruvchi; v – alohida yuritmal.

- Bu holda ko'prik o'rtasida harakatlanish mexanizmi yuritmasi joylashgan va u quyidagi asosiy qismlardan iborat. Elektrmotor 5, mufta 4 va reduktor 3 dan. Reduktor chiqish vali transmission val 2 bilan ulangan. Transmission val bir nechta sektsiyalardan iborat bo'lib ular muftalar yordamida ulangan.

3. Yurituvchi g`ildirakli mexanizmlar harakatlanishiga qarshilik qiluvchi kuchlarni aniqlash.

Aravacha yoki kranning rels bo'yicha harakatlanishida harakatlanish mexanizmi elektr motori ishqalanish kuchi, inertsiya kuchlari, shamol ta`siri kuchlari va qiyalikka chiqqatganda ta`sir qiluvchi kuchlar qarshiligini yengishga to'g`ri keladi.

Yurituvchi g`ildirak harakatlanishiga qarshilik qiluvchi momentni aniqlash sxemasi.

Mashg`ulot uchun xulosa

Mashg`ulot davomida tez yuruvchi, sekin yuruvchi va alohida yuritmalik transmission valli harakatlanish mexanizmi sxemalari yuk ko'tarish mashinalarida harakatlanish mexanizmi sifatida foydalaniladi.